

BİLİM AKADEMİSİ
www.bilimakademisi.org

BİLİM AKADEMİSİ'NİN

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ KONUSUNDA KAMUOYUNA DUYURUSU

15.01.2016

Bilim Akademisi olarak, binin üzerinde akademisyenin imzalayarak kamuoyuna sunduğu “Bu suça ortak olmayacağız” başlıklı bildiri üzerine son günlerde gelişen olayları büyük kaygı ve üzüntüyle izliyoruz. Kuşkusuz toplumsal şiddet ve terör, başta insan onuru ve yaşam hakkı olmak üzere insancıl değerler ile temel hak ve özgürlüklere yönelik ağır bir saldırı biçimidir. Şiddet, kin ve nefretin demokratik bir toplumda mazur gösterilmesi, savunulması, övülmesi ya da teşviki söz konusu olamaz. Hem Anayasa hem de Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmeleri bu durumu teyit etmektedir. Ancak demokratik toplumların diğer bir temel değeri de kamuoyunun özgürce biçimlenmesini sağlayan ve basit ya da yansız düşünce açıklamaları dışında eleştirel nitelik taşıyabilen ifade özgürlüğüdür. İnsani temel değerlere saldıran her türlü şiddetin, kin ve nefretin övgüsünü ya da teşvikini içermediği sürece eleştirel boyutta kalan düşünce açıklamalarının ifade özgürlüğünden yararlanması asıldır. Anayasa Mahkemesi'nin 16 Nisan 2015 tarihli bireysel başvuru içtihadında belirttiği gibi:

“İfade özgürlüğüne ilişkin başvurularda, genel olarak, kullanılan ifadelerin şiddeti övdüğü, kişileri terör yöntemlerini benimsemeye, başka bir deyişle şiddet kullanmaya, nefrete, intikam almaya veya silahlı direnişe tahrik ve teşvik edip etmediği değerlendirilmelidir. (...) Kamu otoriteleri veya toplumun bir kesimi için hoş olmayan düşüncelere, şiddeti teşvik etmediği, terör eylemlerini haklı göstermediği ve nefret duygusunun oluşmasını desteklemediği sürece sınırlama getirilemez.” (Behdar Ro Amed Başvurusu, No. 2013/7363, 16.2.2015)

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) bu konuda verdiği kararlar da aynı yöndedir:

“Bu bağlamda, AİHM politikacı veya sıradan kişiye göre Hükümet hakkında kabul edilebilir eleştiri sınırlarının daha geniş olduğunu hatırlatmaktadır. Demokratik bir sistemde, Hükümetin eksikliği veya eylemleri, gerek yasama ve yargı erki gerekse kamuoyunun yakın denetimi altında bulunmalarını gerektirmektedir. Dolayısıyla, ihtilaf konusu yazıda özellikle bazı sert paragraflar, Türk Devleti'nin en olumsuz tablolarından birini çizmişse ve yazıya düşmanca bir anlam katmışsa da, bu paragraflar şiddete başvurmaya, orduya direnişe veya başkaldırmaya teşvik etmemektedir ve kin içeren bir söylem söz konusu değildir, AİHM nazarında dikkate alınması gereken en önemli husus budur (*Dicle v. Türkiye davası, N. 9858/04, 15.10. 2013*).”

Her ne kadar rahatsız edici veya azınlıkta olsa da görüşlerini ifade özgürlüğü her vatandaş için olduğu kadar bilim insanları için de en temel özgürlüktür. Bunun ellerinden alınmasının er ya da geç, Avrupa Konseyi'nin de tespit ettiği gibi, entelektüel gerileme, sosyal ve ekonomik bir duraklama ile sonuçlanması kaçınılmazdır. Bilim Akademisi bu kaygı verici gidişin tersine çevrilmesi ve evrensel standartlarda bilim, sanat ve genel anlamda ifade özgürlüğünün üniversitelerimizde tesisi için gerekli yasal çalışmalar dahil her türlü desteği sağlamaya hazırdır.

Saygılarımızla bilgilerinize sunarız.

Bilim Akademisi adına
Yönetim Kurulu